

ÅRSRAPPORT FOR 2009

FORORD	3
OM NOAS	4
DEN RØDGRØNNE REGJERINGENS ASYLPOLITIKK 2009	4
NOAS' VIRKSOMHET OG RESULTATER I 2009	6
RÅDGIVNING OG RETTSHJELP	6
INFORMASJONS- OG VEILEDNINGSPROGRAM FOR ASYLSØKERE I ANKOMSTFASEN	7
INFORMASJONSVIRKSOMHET	7
FOREDRAGSVIRKSOMHET	8
MEDIA OG DEBATT	8
SAMARBEID	9
INTERNASJONALT SAMARBEID	9
NASJONALT SAMARBEID	10
KOMPETANSE, KUNNSKAPSOPPBYGGING OG ERFARINGSFORMIDLING	10
ORGANISASJONENS KOMPETANSE	10
AKTUELLE OMRÅDER NOAS HAR ARBEIDET MED I 2009	10
KONTAKTER MED OG ERFARINGSFORMIDLING OVERFOR NASJONALE MYNDIGHETER	12
ORGANISASJON	15
GENERALFORSAMLING	15
MEDLEMSKAP	15
STYRET	15
VALGKOMITEEN	15
PERSONALE I 2009	15
ØKONOMI	16

FORORD

Tall fra UNHCR viser at 338,000 personer søkte asyl i 44 industrialiserte land i 2008 (Europa, USA m.fl.), noe som innebar en økning på om lag 12 prosent i forhold til 2007. Tall per januar 2010 (jan-november 2009) tyder på at det vil være om lag like mange asylsøkere i 2009 som 2008. De opprinnelsesland det kom flest fra i første halvår 2009 til de samme 44 land var Irak, Afghanistan og Somalia.

I løpet av 2008 økte ankomstene av asylsøkere til Norge betydelig, etter å ha ligget relativt lavt siden 2005. Det ble registrert 14 431 nye asylsøknader, mot 6500 i 2007. Denne økningen medførte at klimaet i asylpolitikken endret seg. I september 2008 la regjeringen fram en innstrammingspakke bestående av 13 ulike punkter. I 2009 har økningen flatet ut noe (20 %) og antallet asylsøkere endte på 17170. Regjeringsplattformen etter valget høsten 2009 varslet om flere innstramninger, herunder heving av terskelen for opphold på humanitært grunnlag.

Som tidligere har det vært rettshjelp, informasjon og veiledning til asylsøkere som har preget det daglige arbeidet NOAS i 2009. I løpet av året informerte våre ansatte på Tanum transittmottak de asylsøkerne som kom til Norge i løpet av året. Ved vårt kontor i Torggata i Oslo registrerte vi 553 nye saker i vår rettshjelpsvirksomhet, en økning på ca 50 i forhold til året før. Vi mottok om lag 15 000 henvendelser av ulik karakter fra brukere og andre. Det er vår direkte kontakt med asylsøkere som er fundamentet for vår deltagelse i det offentlige ordskifte - og som motiverer vårt politiske arbeid rettet mot å ivareta og styrke rettssikkerheten for asylsøkere.

I denne rapporten kan du blant annet lese mer om hva NOAS har gjort i løpet av året som har gått og om vårt syn på regjeringens asylpolitikk.

I tillegg til denne rapporten kan du finne mye nyttig informasjon på vår hjemmeside www.noas.org.

Sylo Taraku, kst. generalsekretær

Mars 2010

OM NOAS

Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS) er en landsdekkende organisasjon som arbeider for asylsøkeres rettigheter og velferd. Vår virksomhet består av bistand til asylsøkere i form av informasjon, rådgivning og rettshjelp, påvirkning av beslutningstakere og opinion, innsamling og formidling av kunnskap om asylrelevante emner, samt deltakelse i forskjellige samarbeidsprosjekter og støtte til annet asylrelatert engasjement.

NOAS er en medlemsorganisasjon med om lag 500 medlemmer fra hele landet. Medlemmene består av privatpersoner, organisasjoner og bedrifter. NOAS' sekretariat ligger i Oslo.

DEN RØDGRØNNE REGJERINGENS ASYLPOLITIKK 2009

NOAS har sett med beklagelse på at fagre ord om internasjonalt samarbeid fra denne regjeringen blir gjort til skamme når konsekvenser av konflikter i verden kommer til syne i Norge - i form av asylsøkere. Økningen i asylankomstene i 2009 har fått panikken til å bre seg og det arbeides iherdig for å senke standarder.

NOAS anerkjenner selvsagt politiske myndigheters rett til å regulere innvandringen, men dette må gjøres på en måte som fullt ut ivaretar retten til beskyttelse og som er et liberalt demokratisk samfunn verdig. En del av de 13 innstrammingspunkter som ble varslet i september 2008 mener vi kolliderer med Norges humanitære verdier. Krav om 4 års arbeid eller utdanning for å kunne søke familiegjening for personer med oppholdstillatelse på humanitært grunnlag er det klareste eksempelet på dette. Dette tiltaket var ute til høring høsten 2009 og ligger nå til behandling i Justisdepartementet.

Ved utgangen av 2007 kunne vi med glede slå fast at FNs Høykommissær for flyktninger sine landspesifikke anbefalinger var blitt gitt en viktig plass i asylforvaltningen ved at praksis som avviker fra disse skal prøves i Utlendingsnemndas stornemnd. Dette prinsippet består, men er undergravet ved at AID nå forbeholder seg anledningen til å instruere UDI på tvers av Stornemndas vedtak.

I Soria Moria II ble det varslet en heving av terskelen for opphold på humanitært grunnlag. I desember 2009 uttalte justisminister Knut Storberget at det foreløpig ikke var avklart hva dette i praksis skal innebære.

MUF-saken

Som et av få lyspunkter i asylpolitikken i løpet av de siste to årene varslet regjeringen den 18.3.2009 at MUF-sakene skal behandles på nytt, under henvisning til den lange tiden de har oppholdt seg i Norge. På det tidspunkt var det ca 200 saker igjen av MUF-sakskomplekset. I desember 2009 var et flertall avgjort etter en ny forskrift fra sommeren 2009. Flertallet av sakene ble innvilget, men et mindretall avslått av UDI pga tvil om identitet.

UNHCRs anbefalinger og stornemnd

I perioden etter 2004 har UDI strammet inn praksis for asylsøkere fra Somalia, Afghanistan, og Irak i hvert tilfelle i strid med de anbefalinger som foreligger fra FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR). Bruddene på UNHCRs anbefalinger varierer i både omfang og art, og for alle disse gruppene er det stadig mange som innvilges beskyttelse eller annet opphold. Kravet om stornemndbehandling trer i kraft først når ny utlendingslov blir gjort gjeldende. Imidlertid har Arbeids- og Inkluderingsdepartementet benyttet instruksadgangen for stornemndbehandling i tre sakskomplekser. I begge omganger ble UNHCRs anbefalinger lagt til grunn.

1) I desember 2006 besluttet stornemnda at det ikke er forsvarlig å henvise etniske serbere fra Kosovo til internflukt i Serbia. Dette ble imidlertid endret etter at Kosovo erklærte seg selvstendig, og fikk anerkjennelse for det fra flere stater, herunder Norge. Etniske serbere fra Kosovo ble etter det henvist til Serbia hvor de ifølge Utlendingsnemnda vil ha rett til statsborgerskap.

2) I juli 2007 besluttet stornemnda at afghanske borgere som kommer fra sikkerhetsmessig ustabile områder av landet og som ikke har individuelle beskyttelsesbehov, ikke kan henvises til sikkerhetsmessig stabile områder av landet (relokalisering) til tross for at de ikke har tilknytning dit. Dette ble endret gjennom endringer i utlendingsforskriften § 21 som trådte i kraft i mai og juni 2009. Endringene besto for det første i at det ikke skulle være avgjørende hvilket geografisk område en kom fra, hvilket betydde at det ikke lenger var mulig å innvilge opphold på humanitært grunnlag etter en gruppevurdering. For det andre ble det gjort innstramninger i praksis i saker som gjaldt internflukt. Mange afghanske asylsøkere har etter stornemndas vedtak i 2007 fått opphold på humanitært grunnlag på grunn av at de kom fra utrygge områder, og at det ble ansett som urimelig å henvise dem til internflukt. Endringene i utlendingsforskriften førte til at et langt høyere antall afghanere fikk avslag enn tidligere.

Ikke minst fordi anbefalingene fra UNHCR bygger på grundige faglige vurderinger forventer vi at regjeringens vedtak om stornemndbehandling vil føre til at slike anbefalinger i fremtiden blir norm for asylpraksis. Regjeringens utvanning av dette instrumentet – i og med at man nå har besluttet at motstrid i forhold til UNHCRs anbefalinger ikke skal behandles i stornemnd når AID har instruert UDI om en bestemt praksis – ser vi som et klart tilbakeskritt i forhold til det som ble lovet i Soria Moria I.

NOAS' VIRKSOMHET OG RESULTATER I 2009

NOAS' arbeid er delt mellom den juridiske oppfølgingen av enkeltsaker og arbeidet med asylrettslige og velferdsmessige spørsmål på et generelt plan. Vi holder generelt et kritisk blikk på myndighetenes håndtering av asylsøknader og asylsøkere. Også i 2009 har vårt hovedfokus vært å gi individuell informasjon, rådgivning og rettshjelp til asylsøkere, i tillegg til generell informasjonsvirksomhet og arbeid overfor Storting og regjering.

Rådgivning og rettshjelp

Den juridiske rådgivnings- og rettshjelpsvirksomheten har alltid vært kjernen i vår virksomhet. NOAS' oppgave i denne sammenheng er å bidra til å ivareta asylsøkeres rettigheter gjennom å påse at den enkelte søkeren mottar korrekt informasjon, at søknaden blir best mulig opplyst, og at søknaden blir grundig behandlet. Vi mottar daglig en rekke forespørsler fra asylsøkere fra hele Norge om rådgivning og rettshjelp i forbindelse med deres søknad om asyl eller familiegjennforening. *Rådgivning* vil eksempelvis kunne være informasjon om vilkår for innvilgelse av oppholdstillatelse i relasjon til en konkret asylsak. *Rettshjelp* vil eksempelvis innebære utarbeidelse av tillegg til klage eller omgjøringsbegjæring i de tilfeller hvor vi anser en asylsøker ikke har mottatt tilstrekkelig bistand fra sin advokat og/eller hvor vi mener at myndighetenes saksbehandling er feil eller mangelfull.

Advokater som bistår asylsøkere henvender seg også til oss for hjelp i forhold til landkunnskap og til å fremskaffe dokumentasjon, samt generell informasjon om asylprosessen.

Vi fungerer således som et sikkerhetsnett, som bidrar til å fange opp saker hvor asylsøkerens advokat ikke har ivare tatt sine forpliktelser på en tilfredsstillende måte, og/eller saker hvor ulike omstendigheter har medført det vi anser som en feilaktig eller mulig feilaktig vurdering av beskyttelsesspørsmålet fra forvaltningens side. I disse sakene vil vi så understøtte klagesaker, gjennom blant annet innhenting av landinformasjon, og utarbeidelse av tillegg til klager eller begjæring om omgjøring hvis det foreligger et vedtak i klageinstansen. I en del tilfeller bistår vi asylsøkere og advokater med vår kompetanse i forbindelse med at avslag på asylsøknader behandles i rettsapparatet.

I 2009 opprettet/registrerte vi 553 nye saker, dvs. en liten økning i forhold til 2008 (507). Disse sakene ble gjennomgått i den hensikt å vurdere behovet for rettshjelp fra vår side. I drøyt halvparten av sakene konkluderte vi med at det forelå behov for rettshjelp, hvorpå vi utarbeidet ett eller flere juridiske skriv. Dvs. tillegg til klage og/eller omgjøringsbegjæring. I tillegg til de sakene som ble registrert i 2009 arbeidet vi videre med saker som ble opprettet tidligere og som av ulike årsaker fortsatt var aktuelle for oppfølging. Blant annet gjelder det saker hvor ny informasjon – enten av individuell eller generell karakter – gir grunnlag for å anmode utlendingsmyndighetene om ny vurdering.

Vi har ikke registret hvor mange personer som har mottatt mer generell juridisk rådgivning fra oss, men det dreier seg om et antall som er flere ganger større enn registrerte rettshjelpssaker.

I løpet av 2009 har fem personer fått sine avslag på asyl omgjort etter omgjøringsanmodninger fra NOAS. I tillegg har to personer (i én sak) fått omgjort vedtak om Dublin-overføring etter omgjøringsbegjæring fra NOAS og får realitetsbehandlet sin asylsøknad i Norge. Når det gjelder tillegg til klage mangler vi tilsvarende tall ettersom vi ikke er fullmektig og derfor ikke mottar vedtakene. Ettersom flertallet av de saker vi involverer oss i gjelder nettopp klageomgangen er det grunn til å anta at omfanget av gjennomslag (på grunn av vårt bidrag i saken) her omfatter flere personer enn antallet omgjort etter omgjøringsanmodninger.

Vårt arbeid i de saker som ikke innvilges/omgjøres representerer også et viktig bidrag rent rettsikkerhetsmessig for den enkelte asylsøker, fordi vi bidrar til best mulig opplysning av den enkelte sak. Det er i seg selv en styrking av rettsikkerheten for dem som mottar vår bistand.

Informasjons- og veiledningsprogram for asylsøkere i ankomstfasen

NOAS har siden 1.1.2005 hatt oppdraget med å gi informasjon og veiledning til asylsøkere i ankomstfasen som erstatning for bortfallet av fri rettshjelp i 1. instans for de fleste grupper av asylsøkere. Programmet er i helhet finansiert av myndighetene, og bestod i desember 2009 av om lag 15 årsverk og er lokalisert på Tanum og Torshov transittmottak.

Informasjonsprogrammet er blitt evaluert av UDI i 2006. Hovedkonklusjonene i evalueringen er at informasjonsprogrammet fungerer etter hensikten og at asylsøkere har godt utbytte av informasjonen og veiledningen de mottar fra NOAS. I 2009 har det blitt påbegynt arbeid med å revidere informasjonsmaterialet som benyttes, blant annet for å tilpasse det ny utlendingslov som trådte i kraft 1.1.2010.

Informasjonsvirksomhet

Selv om vårt arbeid med enkeltsaker i hovedsak gjelder klagesaker bistår vi også med informasjon og oppfølging til asylsøkere i perioden mens saken er til behandling i UDI. UDIs regionkontor er tilført midler til å kunne avhjelpe innsending av ytterligere dokumentasjon samt informasjonshenvendelser. Det viser seg at det likevel er behov for en uavhengig instans som kan kontaktes i ventetiden. Rettssikkerhetsmessig er det helt sentralt at asylsøkere har anledning til å få råd fra en uavhengig instans eksempelvis ved innsending av ny informasjon.

NOAS mottar daglig et betydelig antall informasjonshenvendelser fra asylsøkere, advokater, mottaksansatte og publikum for øvrig, og fungerer i så måte som en opplysningstjeneste på asyl- og utlendingsfeltet. Det er her snakk om spørsmål som gjelder alt fra asylrettslige forhold til velferdsmessig tilbud til asylsøkere. Vi legger stor vekt på vår rolle som et lavterskel rådgivnings- informasjonstilbud først og fremst for asylsøkere, men også for andre som henvender seg til oss.

Vi registrerte i en tre-ukers periode i oktober 2007 antallet henvendelser (oppmøte, telefon, faks, e-post) fra brukere som ble mottatt av vårt sentralbord/resepsjon. I gjennomsnitt hadde

vi 270 henvendelser ukentlig. I løpet av et år innebærer dette om lag 14 000 henvendelser. Dette antallet er ikke medregnet telefoner og e-poster som går direkte til ansatte/saksbehandlere. Om lag 2/3 av dem som henvendte seg var asylsøkere. Vi har ikke gjennomført en lignende undersøkelse i 2008 og 2009. Vi har imidlertid hatt behov for å forsterke bemanningen i vår 1. linjetjeneste både i 2008 og 2009, noe som viser at det har vært en viss økning i antall henvendelser i løpet av denne perioden.

Videre har vi i 2009 gjennom våre hjemmesider www.noas.org sørget for at interesserte holdes jevnlig oppdatert om mediasaker på vårt felt, samt egne publikasjoner og annen relevant informasjon som legges ut der. www.noas.org har hatt over 260.000 besøk i løpet av 2009. Gjennomsnittlig ca. 21.000 besøk i måneden og rundt 700 besøk daglig.

Foredragsvirksomhet

Gjennom 2009 har ansatte i NOAS deltatt i om lag 50 møter og seminarer som innledere og foredragsholdere. Temaene knytter seg i hovedsak til flyktningrett, norsk asyl- og flyktningpolitikk, NOAS' virksomhet, forvaltningspraksis og integrering. Målgruppene var blant andre politiske partier, humanitære organisasjoner, universiteter og høyskoler, skoler og besøkende delegasjoner fra ulike land. Denne typen informasjonsformidling kan omhandle både mer generelle problemstillinger og spesifiserte områder innenfor vårt kompetanse- og erfaringsområde, eksempelvis om beskyttelsesbehovet for ulike grupper asylsøkere fra bestemte land.

Media og debatt

NOAS mottar daglig henvendelser fra media. Innenfor det sivile samfunn i Norge er NOAS den aktøren som besitter mest oversikt og kompetanse innefor asylfeltet. Dette reflekteres i at media daglig kontakter oss med forespørsler om kommentarer og/eller bakgrunnsinformasjon om temaer knyttet til asylfeltet.

NOAS har i 2009 vært aktive deltagere i den offentlige debatten på asyl- og integreringsfeltet og bidratt med kommentarer, kronikker og andre innlegg i aviser, samt uttalelser og deltagelse i debatter i radio og fjernsyn. Emner vi særlig har berørt i mediene i løpet av 2009 har vært asylpraksis, herunder praktisering av Dublin II forordningen, den rødgrønne regjeringens asylpolitikk (med spesiell vekt på 4-års kravet for familiegjenforening), og MUF-saken. Se mediearkivet på www.noas.org for en samlet oversikt over kommentarer og innlegg i media.

I forbindelse med NOAS' 25-års markering skrev Aftenposten følgende i en leder den 7. juni 2009, under tittelen *Vakbikkje*:

I 25 ÅR år har Norsk Organisasjon for Asylsøkere (Noas) båret asylsøkernes stemme på en prisverdig måte. Varmt og engasjert, men likevel med stor saklighet.

I stiftelsesåret 1984 var nå avdøde Annette Thommessen en glødende frontfigur. Det året fant ikke myndighetene Noas verdig til økonomisk støtte. Thommessen og hennes medhjelpere arbeidet gratis, og lille Atheneum forlag bidro med gratis kontor og telefon.

Det var en annen tid: Antall asylsøkere som kom til landet årlig, varierte mellom 250 og 300. Likevel var saksbehandlingstiden hele to år. Noas' hjelp var helt nødvendig.

Det er den fremdeles. I dag har kontoret 13 ansatte, er finansiert hovedsakelig av Staten, og frontes av den sindige rogalendingen Morten Tjessem. Han manøvrerer i et ganske annet landskap – i fjor søkte 14431 mennesker asyl her.

Det medfører helt andre utfordringer, både for samfunnet og for Noas. Engasjement er ikke nok, det må være fundert i kunnskap og bakkekontakt. Uten disse ingrediensene kunne man fort skadet asylsøkernes sak.

Noas ser ut til å ha nok av det som trengs. Organisasjonen var i sin tid en pioner. Og som 25-åring påvirker Noas norsk flyktninge- og asylpolitikk i betydelig grad.

Det er særlig nødvendig i dag, fordi det ikke finnes noen reell politisk opposisjon på dette feltet.

SAMARBEID

Internasjonalt samarbeid

European Council on Refugees and Exiles (ECRE)

NOAS har i om lag tyve år vært medlem av paraplyorganisasjonen European Council on Refugees and Exiles (ECRE - www.ecre.org), og deltar gjennom dette forum jevnlig i møter med andre tilsvarende europeiske NGOer. For perioden 2006-2009 var NOAS' generalsekretær medlem i organisasjonens styre. NOAS deltar dessuten i den nordisk/baltisk/russiske underavdelingen, NOCRE. Blant de temaer som er aktuelle innenfor ECRE-nettverket står europeisk harmonisering av asylpolitikken sentralt. Selv om Norge står utenfor unionen har EU stor betydning for norsk politikk på asylområdet - både direkte i forhold til Schengen-samarbeidet, og indirekte i forhold til de 10 nye direktiver på asyl- og migrasjonsfeltet, som alle hver på sin måte får betydning for norsk lovverk og praksis.

I 2008 og 2009 har NOAS vært engasjert i nettverkets arbeid for å bidra til reform av Dublin II forordningen – gjennom deltagelse i en arbeidsgruppe - med sikte på en mer rettsikker og human implementering.

Flere medarbeidere i NOAS har i 2009 deltatt i medlemsmøter i ECRE som har blitt avholdt i Brussel og Paris. Disse møtene har bestått i foredrag og arbeidsgrupper om blant annet EUs harmonisering av asylpolitikken i EU-landene. Slike møter er svært nyttige for kompetanseheving og erfaringsoverføring om regelverk og praksis i øvrige europeiske land.

FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR)

Siden januar 2003 har vi formalisert vårt samarbeid med FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), gjennom en MOU - ”Memorandum of understanding”. I henhold til denne

samarbeidsavtalen bistår NOAS med rådgivning og rettshjelp til flyktninger og asylsøkere som UNHCR videreformidler til oss. Vi brukes også jevnlig som en informasjonskilde og diskusjonspartner for UNHCR, både knyttet til aktuelle problemstillinger og UNHCRs rapportering. Vi har regelmessige møter med UNHCRs regionale representasjon for de nordiske og baltiske land.

Nasjonalt samarbeid

Organisasjoner

NOAS samarbeider på regulær og ad hoc basis med en rekke organisasjoner. På nasjonalt plan samarbeider vi primært med Advokatforeningen, Redd Barna, Den norske Helsingforskomité, Amnesty International Norge, Norsk Folkehjelp, Norges Røde Kors, Kirkens Bymisjon, International Organization for Migration (IOM), Flyktninghjelpen, Juss Buss, Norsk Misjon i Øst i tillegg til en rekke lokale støttegrupper rundt om i landet.

NGO-forum

NOAS er tilknyttet NGO-forum og gir innspill til forumets skyggerapportering i forhold til blant annet FNs menneskerettighetskomité.

KOMPETANSE, KUNNSKAPSOPPBYGGING OG ERFARINGSFORMIDLING

Organisasjonens kompetanse

NOAS er en relativt liten organisasjon i omfang, men har til gjengjeld betydelige ressurser i form av kunnskapen og allsidigheten til sine medarbeidere. De ansatte er utdannet innen jus, samfunnsfag og humaniora. Organisasjonen besitter således inngående kunnskaper i blant annet norsk og europeisk flyktningpolitikk, asylrett, landkunnskap, norsk forvaltningspraksis i asylsaker, og integreringspolitikk.

Aktuelle områder NOAS har arbeidet med i 2009

Dublin II forordningen

I 2009 gjennomførte NOAS, sammen med Den norske Helsingforskomite, en faktasøkende reise til Hellas, Tyrkia og Irak for å undersøke i hvilken grad Hellas gjennomfører tvangsmessig utsendelse av personer som har søkt asyl i landet. Vi fant at myndighetene gjennomfører uoffisielle deportasjoner til Tyrkia. Dermed er det stor sannsynlighet for at Hellas bryter sine folkerettslige forpliktelser i og med at de i Tyrkia ikke kan være trygg mot utsendelse til sine hjemland. Dette omfatter personer som ikke på noe tidspunkt har vært gjennom en reell prøving av deres beskyttelsesbehov. Det er nemlig påvist at Tyrkia deporterer irregulære migranter til land som Iran, Irak og Afghanistan. Funnene ble publisert i

rapporten *Out the back door*. Rapporten er publisert på engelsk og har blitt omtalt i media både i Norge og andre land.

Rapporten var en oppfølging av rapporten *Et uverdigg sjansespill om asyl i Europa* fra 2008, som dokumenterte at asylsøkere ikke får en reell vurdering av sine søknader i Hellas.

Kommentarutgave til utlendingsloven

NOAS har i 2009-10 vært involvert i arbeidet med kommentarutgave for Utlendingsloven, som skal utgis av Universitetsforlaget våren 2010. Prosjektet ledes av Vigdis Vevstad.

UNHCR

Vi holder et jevnt høyt fokus på FNs rolle i norsk asylpolitikk, med særlig fokus på de av FNs anbefalinger som norske myndigheter velger å se bort fra i sine vurderinger av retur/behov for beskyttelse. Vi har til enhver tid oversikt over i hvilken grad asylforvaltningen retter sin praksis etter anbefalingene fra UNHCR. Vi sørger for å formidle denne kunnskapen til media, advokater og opinionen for øvrig. I 2009 har fokuset spesielt vært rettet i forhold til Afghanistan, Irak og Somalia.

Papirløse

NOAS har deltatt i et nettverk, etter initiativ fra Norges Røde Kors, som har arbeidet med å sette situasjonen for papirløse på dagsorden. Det har blitt avholdt flere møter med Røde Kors, Kirkens Bymisjon m.fl. Dette samarbeidet har ført til at Røde Kors og Kirkens Bymisjon høsten 2009 åpnet en helseklinikk for denne gruppen.

Forfølgelse på religiøst grunnlag

NOAS har samarbeidet med Norsk Misjon i Øst i forbindelse med oppdraget de har gitt til advokat Tom Arne Hellerslia om å utarbeide rapport om norsk asylpraksis og saker som gjelder religiøs forfølgelse. Rapporten ble presentert i februar 2009.

Landinformasjon

I forbindelse med vårt rådgivnings- og rettshjelpsarbeid holder vi oss jevnlig oppdatert innenfor generell landinformasjon som gjøres tilgjengelig gjennom bl.a. UNHCR Country of Origin Information, European Country of Origin Information Network (ECOI), Amnesty International, Human Rights Watch, International Federation for Human Rights, The US State Department, British Home Office, World Organisation Against Torture og en rekke andre kilder. For kilder av mer spesialisert karakter kan nevnes bl.a. International Lesbian and Gay Association, Child Rights Information Network og Committee to Protect Journalists. Ved siden av juridisk kompetanse er landinformasjon det viktigste fundamentet for vår posisjon som et kunnskapsbasert myndighetskorrektiv på asylfeltet i Norge.

Rettsikkerhet

Rettsikkerhet for asylsøkere i Norge er et tema som vi, også i tillegg til arbeid med enkeltsaker, arbeider med på daglig basis. Dette har vi i 2009 gjort gjennom utarbeidelse av høringsuttalelser vedrørende forslag til lovendringer, møter og annen kontakt med statsforvaltning og stortingspolitikere, innlegg og kommentarer i media.

Vi har i 2009 avgitt skriftlige kommentarer samt høringsuttalelser til lov og forskrifter i følgende saker:

- Endringer i Utlendingsforskriften – Oppfølging av regjeringens innstramning av asylpolitikken - Tiltak1, 2, 4, 6 og 12 - 7. januar
- Endring i ny utlendingslov - 2. mars
- Ny utlendingsforskrift – 30. april
- Forslag til ny utlendingsforskrift kapittel 4, 17, 18 og 20 – 15. mai
- Forslag til endringer i midlertidig forskrift 24. februar 2005 nr 165 (MUF-Forskriften) - fornyet vurdering med sikte på varig opphold – 15. juni
- Regler i ny utlendingsforskrift og endring i gjeldende utlendingsforskrift – krav om fire års arbeid eller utdanning i norge for at det skal kunne innvilges familieetablering - 26. juni
- Forslag til lovendring og forskriftsbestemmelse om unntak fra taushetsplikt og opplysningsplikt for ansatte ved mottak og omsorgssentre - 11. september
- Krav om fire års utdanning eller arbeidserfaring i Norge for referansepersoner med oppholdstillatelse på humanitært grunnlag i saker om familiegjenforening - 25. september
- Forslag til endringer i lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) og forskrift 30. juni 2006 nr. 756 om erverv og tap av norsk statsborgerskap (statsborgerforskriften) – 30. oktober

Advokatforeningen

NOAS har i 2009 fortsatt deltagelse i møtene i referansegruppen for Advokatforeningens aksjons- og prosedyregruppe for utlendingssaker. Referansegruppen velger ut saker som skal tas til retten gjennom Advokatforeningens *pro bono* ordning. NOAS anser dette som et viktig rettspolitisk initiativ for å styrke domstolenes overprøvningsmulighet i asyl- og øvrige utlendingssaker.

Konferanse om MUF

MUF-tillatelser (Midlertidig Uten Fornyelse) ble opprinnelig gitt en gruppe irakiske kurdere i år 2000 og har siden vært en verkebyll i asylpolitikken fordi mange har levd med en uavklart situasjon over lengre tid. I februar arrangerte NOAS i samarbeid med Fagforbundet og Støttegruppa for Bilal og Hawre en konferanse om MUF-saken. Konferansen fikk mye oppmerksomhet og kan ha hatt betydning for at regjeringen i mars vedtok å sette en strek ved å regularisere oppholdet for MUF-gruppen.

Jubileumsseminar

I juni arrangerte NOAS et todagers arrangement i forbindelse med at det i 2009 var 25 år siden organisasjonen ble etablert. Den første dagen var viet et fagseminar om utviklingen av beskyttelsesbegrepet i norsk asylforvaltning, mens den andre dagen blant annet bestod av utdeling av Annette A. Thommessens Minnepris og en politisk debatt med stortingspolitikere.

Bokutgivelse

I september ble boka Asylsøker utgitt på Press Forlag. Boka er et samarbeidsprosjekt mellom NOAS og Press Forlag. Boka er i salg i norske bokhandler og kan også kjøpes direkte fra NOAS.

Politisk program

Sommeren 2009 lanserte NOAS et politisk program med tittelen Utfordringer i asylpolitikken 2009-13. Programmet inneholder anbefalinger for forbedringer av asylforvaltning og -politikk.

Dialog med Justisministeren

I november 2009 inviterte Justisministeren til møte med NOAS og andre organisasjoner for dialog om utfordringer i asylpolitikken. Det ble holdt et tilsvarende møte i desember.

Regjeringsoppnevnt utvalg om mottaksapparatet

Seniorrådgiver i NOAS, Sylo Taraku, har blitt invitert til å delta i et regjeringsoppnevnt utvalg som skal utrede og foreslå ulike alternative ordninger for mottaks- og tjenestetilbudet til asylsøkere.

NOAS' visjon og verdier

I løpet av 2009 har NOAS hatt en prosess med identifisering av organisasjonens visjon og verdier. Alle ansatte, samt styret har vært involvert i prosessen og det har blant annet vært gjennomført et seminar. Arbeidet er nær ved å bli slutført ved årets utløp.

Kontakter med og erfaringsformidling overfor nasjonale myndigheter

Utlendingsdirektoratet

NOAS har hatt regelmessige møter med Utlendingsdirektoratet i forbindelse med informasjonsprogram på Tanum transittmottak. Vi har også hatt ulike møter med direktoratet angående ulike faglige tema, herunder situasjonen for personer som gis midlertidige tillatelser.

Utlendingsnemnda

NOAS har hatt flere møter med UNE hvor vi har framlagt informasjon om forholdene for asylsøkere i Hellas, samt oppfordret UNE til å innstille overføringer til Hellas i henhold til Dublin II-forordningen.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

NOAS har hatt møte med et regjeringsoppnevnt utvalg som har som mandat å gjennomgå klageordningen i utlendingssaker.

Justisdepartementet

Justisminister Knut Storberget opprettet i 2007 et dialogforum med innvandrersorganisasjoner hvor NOAS har deltatt. Det ble avholdt fire møter i 2009.

Erfaringsformidling ved informasjons- og veiledningsprogrammet i ankomstfasen

De ansatte i programmet innhenter kunnskaper om asylsøkeres behov i forbindelse med informasjons- og veiledningssamtaler på transittmottaket. Samtlige asylsøkere som kommer til Norge tilbys slik samtale. På denne måten samler veilederne kunnskap om asylsøkernes asylgrunnlag, flukthistorie, helsetilstand, deres erfaringer fra å være asylsøkere i andre land, erfaringer etter retur fra Norge og hva asylsøkere i ankomstfasen er opptatte av.

Den kunnskap vi derved får om situasjonen for asylsøkere ved ankomst formidles jevnlig i møte med en rekke instanser herunder mottaksansatte på transittmottakene, UDI, særlig UDIs koordineringsenhet, UDIs informasjonsavdeling og andre berørte parter.

ORGANISASJON

Generalforsamling

NOAS' 26. ordinære generalforsamling ble avholdt den 29. april 2009.

Medlemskap

NOAS hadde om lag 500 medlemmer ved utgangen av 2009.

Styret

Følgende personer utgjorde NOAS' styre per 31.12.2009:

Johannes Heggland, Styreleder

Fatima Ali Mader (nestleder)

Siri Sanbu

Håkon Løes

Vigdis Vevstad

Solveig Dahl (vara)

Håkon Ødegaard (vara)

Styret har avholdt 5 ordinære styremøter i 2009.

Valgkomiteen

Valgkomiteen før generalforsamling i 2009 bestod av:

Hildegunn Dømbe Hermansen (leder), Nora Sveaass, Per Ø. Grimstad.

Personale i 2009

Sekretariat

Morten Tjessem

Andreas Furuseth

Paula Tolonen

Sylo Taranu

Gunn K. Stangvik

Ingvald Bertelsen

Aud Digernes

Mari Seilskjær

Hallvard Welde

Mari C. Hanslien Nybø

generalsekretær

juridisk rådgiver

spesialrådgiver

seniorrådgiver

juridisk rådgiver

konsulent (sluttet 31.8)

økonomi (timebasis), kontorsjef fra 14.9

saksbehandler (begynte 21.9)

datakonsulent (timebasis)

rengjøringsassistent (timebasis)

Informasjon og veiledning i transitt

Ansatte

Camilla Risan	avdelingsleder
Aziz Ghanizadeh	veileder
Said Abdulwahab	veileder
Razita Kaimova	veileder
Hawdam Mohamed Salih	veileder
Pamela Storvik	veileder
Christina Gøytil	juridisk rådgiver (sluttet 1.7)
Mohammed Berhan Fitwi	veileder
Farida Abbas	veileder
Vanja Ivanovic	veileder

I tillegg har om lag 12 ekstravakter/vikarer arbeidet i programmet i løpet av året.

Praksisplass i sekretariatet

Geir Hervold, Benyam Beyene, Nurzada Sørby

Sivilarbeidere

Jon Gunnar Sveindal, Kristian Kristianlund

Økonomi

NOAS ble tildelt kr 1 952 000 over Statsbudsjettet Kap 521, post 73 – *Tilskudd til landsdekkende organisasjoner*. I tillegg har NOAS mottatt kr. 300 000 fra Statsbudsjettet Kap 470, post 72, underpost 15 – *Etableringsstøtte til advokater og særskilte rettshjelpstiltak*. Videre har vi hatt inntekter fra Utenriksdepartementet, kontingenter fra medlemmer, kompensasjon fra Lotteritilsynet for bortfall av spilleinntekter. Prosjektet ”Informasjon og veiledning til asylsøkere i transitt” hadde en omsetning på kr. 12 550 228.

Budsjett/balanse

Samlede inntekter, inkludert renteinntekter for 2009 var kr. 15 393 039. Utgifter utgjorde kr 15 376 406. Regnskapet for 2009 viser dermed et positivt resultat på kr. 16 633.